

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till lagar som har samband med den

Till försvarsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till lagar som har samband med den (RP 6/2025 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för utlåtande till försvarsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Otto Saxén, försvarsministeriet
- enhetschef, brigadgeneral Markku Viitasaari, försvarsministeriet
- äldre regeringssekreterare Kosti Honkanen, försvarsministeriet
- avdelningschef Petri Hakkarainen, utrikesministeriet
- lagstiftningsråd Annika Naskila, utrikesministeriet
- lagledare Heli Hyypiä, utrikesministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionen

Regeringen föreslår att det görs de författningsändringar för vilka ett behov har identifierats efter regeringens proposition om medlemskap i Nordatlantiska fördragsorganisationen (RP 315/2022 rd). Ändringarna gäller Försvarsmaktens uppgifter och befogenheter enligt lagen om försvarsmakten. Dessutom föreslås ändringar i enskilda författningar inom försvarsministeriets ansvarsområde och i vägtrafiklagen. I propositionen beskrivs ingående de funktioner som Finland har deltagit i efter att ha blivit medlem i alliansen eller som Finland i och med medlemskapet har möjlighet att delta i.

Syftet med propositionen är att förtydliga Försvarsmaktens uppgifter genom att uttryckligen beskriva om den uppgift som hänför sig till Nordatlantiska fördragsorganisationens kollektiva försvar. Dessutom är ett av syftena att genom lagstiftning tillgodose de praktiska behov som i och

Utlåtande UtUU 2/2025 rd

med Natomedlemskapet och försvarssamarbetet följer av utländska truppers tilltagande verksamhet i Finland. Målet är att förbättra Försvarsmaktens förmåga att ta emot utländskt bistånd och övningar i anslutning till det som en del av försvarssamarbetet och Nordatlantiska fördragsorganisationens kollektiva försvar.

Utskottets överväganden

I propositionen föreslås ändringar i vägtrafiklagen och i flera lagar inom försvarsministeriets ansvarsområde. Vid utrikesutskottets sakkunnigutfrågning behandlades i enlighet med utskottets ansvarsområde framför allt de viktigaste förslagens förhållande till lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

I propositionen föreslås det att Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) explicit nämns i lagen om försvarsmakten, nämligen i bestämmelserna om lämnande av och begäran om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (4 a och 12 §). Enligt uppgift har de föreslagna ändringarna ingen direkt inverkan på Försvarsmaktens verksamhet, eftersom Nordatlantiska fördragsorganisationen sedan tidigare hör till de internationella organisationer som anges i paragraferna. Utrikesutskottet förordar förslaget och anser att Nordatlantiska fördragsorganisationen lämpligen bör nämnas uttryckligen i bestämmelsen med beaktande av dess betydelse för Finlands nuvarande försvarssystem.

Utskottet instämmer i den övergripande bedömningen i propositionen, att Natomedlemskapet har betydande konsekvenser för försvarsförvaltningen och försvarspolitik. Samtidigt understryker utskottet att konsekvenserna av Natomedlemskapet utöver försvarspolitikerna också gäller utrikes- och säkerhetspolitiken och att den nationella beredningen av Natoärenden förutsätter en övergripande utrikes-, säkerhets- och försvarspolitisk granskning. Utskottet betonar vikten av detta, särskilt i de viktigaste frågekomplex som kräver nationell beredning och nationella beslut. I en säkerhetspolitisk omvärld som förändras snabbt accentueras betydelsen av den utrikes- och säkerhetspolitiska bedömningen ytterligare. Även tekniska frågor kan ha utrikes- och säkerhetspolitisk relevans.

I fråga om försvarets uppgifter uppges det i propositionen att det finns behov av att överväga besluten från fall till fall utifrån en samlad bedömning. Utskottet instämmer i kommentaren om betydelsen av en samlad bedömning och anser att också detta framhäver vikten av en försvarspolitisk granskning och hänsyn till utrikes- och säkerhetspolitiska aspekter i de nationella beslut som hänför sig till Nato.

I propositionen står det att det i detta sammanhang inte har ansetts nödvändigt att ändra lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet. Behovet av att ändra lagen behöver bedömas övergripande när man har fått erfarenhet av dels tillämpningen av lagen under Natomedlemskapet, dels Natos arbetssätt och beslutsprocesser. Utskottet instämmer i det som sägs ovan och betonar vikten av att noggrant bereda en mer övergripande proposition som ska lämnas senare. Bland annat bör det bedömas om det nuvarande beslutsförfarandet enligt lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet lämpar sig oförändrat för Natos verksamhet eller om det kräver omprövning.

Utlåtande UtUU 2/2025 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottet föreslår

att försvarsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 3.4.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Pekka Haavisto gröna
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Atte Kaleva saml
medlem Pia Kauma saml
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Jenna Simula saf
medlem Ville Skinnari sd
ersättare Tuula Väättäinen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.